

Viite Valtioneuvoston periaatepäätös Helmi-elinympäristöohjelmasta 2021-2030
Hänvisning

Asia Hankkeen asettaminen Helmi-elinympäristöohjelman toimeenpanoon
Ärende

Asettaminen

Ympäristöministeriö on tänään asettanut Helmi-elinympäristöohjelman toimeenpanoon liittyvän hankkeen vuoteen 2030 saakka. Hankkeessa asetetaan seurantaryhmä sekä valtakunnalliset ryhmät viestintään, pienvesiin, perinnebiotooppeihin ja tietojärjestelmiin liittyen.

Toimikausi

21.12.2021-31.12.2030, kokoonpanoja ja tehtäviä päivitetään tarpeen mukaan

Tausta

Vuosina 2018 ja 2019 julkaistujen luontotyyppien ja lajien uhanalaisuusarviointien mukaan lähes puolet Suomen luontotyypeistä ja 12 prosenttia Suomen lajeista on uhanalaisia. Uhanalaisten lajien osuus on kasvanut aiemmista arvioinneista ja kehityssuunta on ollut heikkenevä myös lähes 60 prosentilla arvioiduista luontotyypeistä. Luontotyyppien ja lajien uhanalaistumisen syyt ovat pitkälti samoja ja liittyvät etenkin maankäyttöön. Metsätalous, ojitus, pellonraivaus, rakentaminen sekä vesien rehevöityminen ja likaantuminen heikentävät luontotyyppejä. Lajien uhanalaistumisen taustalla on etenkin metsien käyttö ja avoimien alueiden sulkeutuminen. Ilmastonmuutos on noussut sekä lajien että luontotyyppien uhanalaistumisen yhdeksi merkittävimmistä tulevaisuuden uhkatekijöistä. Suomi on sitoutunut omalta osaltaan pysäyttämään luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen. Tämä edellyttää nopeita ja kattavia toimia.

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman kohdassa 3.1 Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi asetetaan tavoitteeksi pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen Suomessa ja saavuttaa YK:n biodiversiteettisopimuksen tavoitteet. Tavoitteen toimenpiteissä todetaan, että ”Kasvatetaan luonnonsuojelun rahoitusta

kokonaisuudessaan 100 miljoonalla eurolla vuositasolla ja toteutetaan heikentyneiden elinympäristöjen tilan parantamisen toimintaohjelma”.

Helmi-ohjelman päätavoitteena on vahvistaa Suomen luonnon monimuotoisuutta ja parantaa elinympäristöjen tilaa muun muassa suojelemalla ja ennallistamalla soita, kunnostamalla ja hoitamalla lintuvesiä, perinnebiotooppeja ja metsäisiä elinympäristöjä sekä kunnostamalla pienvesi- ja rantaluontoa. Tavoitteena on myös edistää ekosysteemipalveluja, vesiensuojelua, hiilensidontaa sekä muuta ilmastonmuutoksen hillintää ja muutokseen sopeutumista.

Helmi-ohjelmassa on viisi elinympäristökohtaista teemaa:

- Soiden suojeleminen ja ennallistaminen
- Lintuvesien ja -kosteikkojen kunnostus ja hoito
- Perinnebiotooppien kunnostus ja hoito
- Metsien suojeleminen, ennallistaminen ja luonnonhoito
- Pienvesien ja rantaluonnon kunnostus ja hoito

Ohjelman poikkileikkaavat teemat ovat ohjelman tietopohja ja seuranta sekä viestintä ja sidosryhmäyhteistyö.

Tavoitteet

Hankkeen päätavoitteena on osaltaan edistää Helmi-ohjelman sujuvaa toimeenpanoa periaatepäätöksen toimenpiteiden mukaisesti. Kunkin asetettavan ryhmän päätavoite ja periaatepäätökseen kirjatut tehtävät on koottu kyseisen ryhmän kohdalle. Lisäksi ryhmät käsittelevät myös muita ryhmän aihepiiriin kuuluvia asioita.

Hankkeessa asetettavat valtakunnalliset ryhmät

1. Helmi-ohjelman seurantar ryhmä

Laajapohjaisen seurantar ryhmän tehtävänä on seurata ja edistää Helmi-ohjelman etene mistä sekä lisätä toimijoiden yhteistyötä ohjelman toimenpiteiden kohdentamiseksi mahdollisimman vaikuttavasti. Seurantar ryhmän tehtävänä on myös päättää Helmi-alueista alueellisten Helmi-ryhmien esitysten perusteella.

Puheenjohtaja

Ylivohtaja Tarja Haaranen
Ympäristöministeriö

Varapuheenjohtaja

Osastopäällikkö Tuula Packalen
Maa- ja metsätalousministeriö

Jäsenet

Ohjelmapäällikkö, ympäristöneuvos Päivi Gummerus-Rautiainen
Ympäristöministeriö

Yksikön päällikkö, ympäristöneuvos Mikko Kuusinen
Ympäristöministeriö

Neuvotteleva virkamies Ville Schildt,
Projektipäällikkö Heidi Krüger (varajäsen)
Maa- ja metsätalousministeriö

Budjettineuvos Armi Liinamaa
Lainsäädäntöneuvos Jyri Inha (varajäsen)
Valtiovarainministeriö

Johtaja Ari Niiranen
ELY-keskukset, elinkeinot, työvoima ja osaaminen vastuualue

Johtaja Kimmo Haapanen
ELY-keskukset, ympäristö ja luonnonvarat vastuualue

Erikoistutkija Pauliina Louhi
Tutkimusprofessori Matti Koivula (varajäsen)
Luonnonvarakeskus

Johtava asiantuntija Tuula Kurikka
Erikoissuunnittelija Kaija Eisto (varajäsen)
Metsähallitus, Julkisten hallintotehtävien yksikkö

Kestävän kehityksen päällikkö, Antti Otsamo
Metsähallitus, Metsätalous Oy

Luonnonhoidon asiantuntija Riikka Salomaa
Luonnonhoidon johtava asiantuntija Riitta Raatikainen (varajäsen)
Suomen metsäkeskus

Riistatalouspäällikkö Jarkko Nurmi
Erikoissuunnittelija Mikko Alhainen (varajäsen)
Suomen riistakeskus

Ryhmäpäällikkö Anne Raunio
Vanhempi tutkija Kaisu Aapala (varajäsen)
Suomen ympäristökeskus

Suojelu- ja tutkimusjohtaja Teemu Lehtiniemi
Suojeluasiantuntija Tero Toivanen (varajäsen)
BirdLife Suomi ry

Ympäristöpäällikkö Tommi Maasilta
Ympäristöjohtaja Tarja Söderman (varajäsen)
Kuntaliitto

Intendentti Jari Valkama
Luonnontieteellinen keskusmuseo

Kenttäpäällikkö, ympäristöasiantuntija Markus Nissinen
Ympäristöjohtaja Liisa Pietola (varajäsen)
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Suunnittelujohtaja Ruth Rissanen
Ympäristöasiantuntija Silja Aalto (varajäsen)
Maakuntien liitot

Kestävän kehityksen päällikkö Tiina Vuoristo
Metsäympäristöasiantuntija Lena-Kajsa Vainonen (varajäsen)
Metsäteollisuus ry

Intendentti Olli Soininen
Museovirasto

Yhdistysassistentti Johanna Lindholm
Ann-Louise Träskelin (varajäsen)
Natur och Miljö ry

Kehitysjohtaja Leena Lahdenvesi-Korhonen
Toiminnanjohtaja Christell Åström
Maa- ja kotitalousnaiset

Puheenjohtaja Harri Hölttä
Suojeluasiantuntija Paloma Hannonen (varajäsen)
Suomen luonnonsuojeluliitto

Luonnon- ja riistanhoidon päällikkö Ere Grenfors
Järjestöpäällikkö Teemu Simenius (varajäsen)
Suomen metsästäjäliitto

Toiminnanjohtaja Heli Jutila
Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry
Suomen Vesiensuojeluyhdistysten liitto ry

Metsäasiamies Viktor Harvio
Asiamies Rikard Korkman (varajäsen)
Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.

Ohjelmajohtaja Petteri Tolvanen
Suojelujohtaja Jari Luukkonen (varajäsen)
WWF Suomi

Seurantaryhmän sihteeri

Tutkija Leila Korpela
Luonnonvarakeskus

Erikoissuunnittelija Tupuna Kovanen
Suomen ympäristökeskus

2. Valtakunnallinen viestintäryhmä

Viestintäryhmä suunnittelee ja toimeenpanee Helmi-ohjelman valtakunnallista viestintää vuosittain laadittavan viestintäsuunnitelman mukaan ja seuraa viestinnän tavoitteiden saavuttamista. Valtakunnallisella viestinnällä tuetaan alueellisten yhteistyöryhmien työtä ja alueellista viestintää.

Viestintäryhmä raportoi ohjelman viestinnästä seurantaryhmään. Tämän kautta myös muut kuin hallinnon sidosryhmät osallistuvat ohjelman yhteisen viestinnän suunnitteluun ja toteutukseen. Lisäksi viestintäryhmä kokoontuu tarvittaessa ja vähintään kerran vuodessa laajemmalla kokoonpanolla, johon kutsutaan myös sidosryhmien edustajia laajemmin.

Puheenjohtaja

Viestintäasiantuntija Henna Birkman
Ympäristöministeriö

Varapuheenjohtaja

Viestintäasiantuntija Iina Bister
Maa- ja metsätalousministeriö

Jäsenet

Viestintäpäällikkö Kirsi Elomaa
ELY-keskukset, ympäristö- ja luonnonvarat vastuualue

Viestintäpäällikkö Outi Ala-Härkönen
Erikoissuunnittelija Jari Ilmonen (varajäsen)
Metsähallitus, Julkisten hallintotehtävien yksikkö

Viestintäpäällikkö Päivi Lazarov
Metsähallitus, Metsätalous Oy

Viestinnän asiantuntija Outi Tehomaa
Luonnonhoidon asiantuntija Riikka Salomaa (varajäsen)
Suomen metsäkeskus

Viestintäsuunnittelija Johanna Hellman
Viestintäsuunnittelija Mirja Rintala (varajäsen)
Suomen riistakeskus

Biodiversiteetti- ja viestintäasiantuntija Riku Lumiaro
Erikoissuunnittelija Tupuna Kovanen (varajäsen)
Suomen ympäristökeskus

3. Pienvesien kunnostuksen valtakunnallinen koordinaatioryhmä

Pienvesien kunnostuksen koordinaatioryhmän tehtävänä on muun muassa:

- Koota toimijat verkostoksi pienvesien kunnostusten lisäämiseksi ja toimien kohdentamiseksi sekä rahoituksen koordinoimiseksi
- Edistää pienvesiä koskevan tietoperustan ja ohjeistuksen paranemista
- Luoda edellytyksiä pienvesien suojelulle osana maankäyttöä

Puheenjohtaja

Ohjelmapäällikkö, ympäristöneuvos Päivi Gummerus-Rautiainen
Ympäristöministeriö

Varapuheenjohtaja

Erityisasiantuntija Jouni Tammi
Maa- ja metsätalousministeriö

Jäsenet:

Ohjelmapäällikkö Antton Keto
Ympäristöministeriö

Erityisasiantuntija Jaakko Nippala
Projektipäällikkö Heidi Krüger (varajäsen)
Maa- ja metsätalousministeriö

Yksikönpäällikkö Leena Rinkineva-Kantola
ELY-keskukset, ympäristö ja luonnonvarat vastuualue

Kalastusbiologi Mika Sivil
ELY-keskukset, elinkeinot, työvoima ja osaaminen vastuualue

Erikoissuunnittelija Jari Ilmonen
Erikoissuunnittelija Anette Bäck (varajäsen)
Metsähallitus, Julkisten hallintotehtävien yksikkö

Maankäyttöpäällikkö Antti Maukonen
Metsähallitus Metsätalous Oy

Luonnonhoidon asiantuntija Jarmo Uimonen
Luonnonhoidon asiantuntija Matti Välimäki (varajäsen)
Suomen metsäkeskus

Erikoistutkija Jukka Aroviita
Erikoistutkija Heikki Mykrä (varajäsen)
Suomen ympäristökeskus

Tiedottaja Tapio Gustafsson
Kalatalouden keskusliitto

Limnologi Saara Olsen
Ympäristöpäällikkö Tommi Maasilta (varajäsen)
Kuntaliitto

Asiantuntija Airi Kulmala
Kenttäpäällikkö, ympäristöasiantuntija Hannu Ripatti (varajäsen)
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Aluepäällikkö Teemu Tuovinen
Ympäristöpäällikkö Tapani Veistola (varajäsen)
Suomen luonnonsuojeluliitto

Kalatalousasiantuntija Janne Anttila
Suomen vapaa-ajan kalastajien keskusjärjestö

Toiminnanjohtaja Juha Niemi
(Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys)
Suomen Vesiensuojeluyhdistysten liitto ry

Toiminnan johtaja Liisa Hämäläinen
Hallituksen puheenjohtaja Auri Sarvilinna (varajäsen)
Suomen vesistösaatiö

Ohjelmajohtaja Sampsa Vilhunen
Sisävesivastaava Jenny Jyrkänkallio-Mikkola (varajäsen)
WWF Suomi

Koordinaatioryhmän sihteeri
Tutkija Mari Annala
Suomen ympäristökeskus

4. Perinnebiotooppien hoidon valtakunnallinen koordinaatioryhmä

Valtakunnallisen koordinaatioryhmän tehtävänä on muun muassa:

- Edistää rahoituskeinojen (EU:n yhteisen maatalouspolitiikan mukainen ympäristökorvausjärjestelmä ja luonnonsuojelulain tuki) täysimääräistä hyödyntämistä ja yhteensovittamista perinnebiotooppien hoidolle
- Luoda edellytykset rahoitusjärjestelmiin liittyvien hoitoehtojen sisällön ja laadun toteutumiselle
- Seurata ja tehdä ehdotuksia muiden maa- ja metsätalouden tukijärjestelmien ja maankäytön ohjauksen kehittämistä siten, että ohjauskeinot eivät toimi perinnebiotooppien määrää vähentävästi
- Ohjata alueellisia yhteistyöryhmiä

Puheenjohtaja
Ohjelmapäällikkö, ympäristöneuvos Päivi Gummerus-Rautiainen
Ympäristöministeriö

Varapuheenjohtaja

Erityisasiantuntija Tuuli Orasmaa
Maa- ja metsätalousministeriö

Jäsenet:

Erityisasiantuntija Hanna-Leena Keskinen
Ympäristöministeriö

Erityisasiantuntija Sonja Pyykkönen
Ympäristöministeriö

N.N, täydennetään myöhemmin
Neuvotteleva virkamies Ville Schildt (varajäsen)
Maa- ja metsätalousministeriö

Ympäristöasiantuntija Marika Arrajoki-Alanen
ELY-keskus, elinkeinot, työvoima ja osaaminen vastuualue

Ylitarkastaja Maarit Vainio
ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat vastuualue

Erikoissuunnittelija Katja Raatikainen
Erikoissuunnittelija Päivi Virnes (varajäsen)
Metsähallitus, Julkisten hallintotehtävien yksikkö

Kasvinviljelyasiamies Mika Virtanen
Lakimies Anna-Rosa Asikainen (varajäsen)
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Yhdistyksen puheenjohtaja Eriika Lundström
Yhdistyksen hallituksen jäsen Kati Eriksson (varajäsen)
Perinnemaisemayhdistys

Kehitysjohtaja Leena Lahdenvesi-Korhonen
Christell Åström (varajäsen)
Maa- ja kotitalousnaiset

Luonnonhoidon asiantuntija Nina Myllykangas
Metsän ja luonnonhoidon asiakasneuvoja Riikka Otsamo (varajäsen)
Suomen metsäkeskus

Tutkija Janne Heliölä
Suunnittelija Sonja Fors (varajäsen)
Suomen ympäristökeskus

Suojeluasiantuntija Eeva-Liisa Korpela
WWF Suomi

Koordinaatioryhmän sihteeri

Suunnittelija Maarit Jokinen
Suomen ympäristökeskus

5. Helmi-ohjelman tietojärjestelmiä koskeva työryhmä

Tietojärjestelmiä koskevan työryhmän tehtävänä on muun muassa:

- Kehittää Helmi-toimenpiteiden paikkatiedon tietomalli
- Sopia kootun tiedon hallinnan ja julkaisemisen vastuista
- Luoda avoin, julkinen kartta- ja lataussovellus.

Lisäksi selvitetään aineiston koostamiseen, jakeluun ja ylläpitoon liittyvät vastuut.

Ensi vaiheessa vähintään kohteiden sijaintitiedot ja kunnostettavat elinympäristöt tulee saada avoimeen jakoon.

Puheenjohtaja

Erityisasiantuntija Saku Härkönen

Ympäristöministeriö

Varapuheenjohtaja

Metsäneuvos, Niina Riissanen

Maa- ja metsätalousministeriö

Jäsenet:

Ylitarkastaja Sanna Tähtinen

ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat vastuualue

Sovellusasiantuntija Karper Koskela

Erikoissuunnittelija Elisa Pääkkö (varajäsen)

Metsähallitus, Julkisten hallintotehtävien yksikkö

Yksikön johtaja Kari Lahti

Luonnontieteellinen keskusmuseo, LUOMUS

Erikoistutkija Aleksis Räisänen

Erityisasiantuntija Olli Hakuni (varajäsen)

Luonnonvarakeskus

Osastonjohtaja Jukka Pekoniemi

Ruokavirasto

Johtava luontotiedon asiantuntija Miia Saarimaa

Paikkatietoasiantuntija Marko Keisala (varajäsen)

Suomen metsäkeskus

Projektipäällikkö Kari Karhula

Erikoissuunnittelija Matti Kervinen (varajäsen)

Suomen riistakeskus

Asiantuntija Ulpu Leinonen

Tutkija Peter Kullberg (varajäsen)

Suomen ympäristökeskus, FEO-hanke

Työryhmän sihteeri

Apulaistutkija Ida Palmroos
Suomen ympäristökeskus

Kuuleminen

Hankkeessa kuullaan niitä tahoja, joita valmisteltavat ehdotukset voivat koskea. Asetettavat ryhmät voivat kutsua kuultavaksi asiantuntijoita ja heitä voidaan kuulla myös yhdessä muiden ympäristöministeriössä käynnissä olevien lainsäädäntö- ja muiden hankkeiden kanssa.

Huomioon otettavat selvitykset ja muu valmistelu

Hankkeessa on otettava huomioon pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmaan kirjatut luonnon monimuotoisuuden suojeluun liittyvät tavoitteet sekä valtioneuvoston periaatepäätös Helmi-elinympäristöohjelmasta 2021-2030. Lisäksi huomioon on otettava tähänastiset luonnon monimuotoisuutta koskevat selvitykset kuten lajien ja luontotyyppien viimeisimmät uhanalaisuusarvioinnit.

Hankkeen kustannukset ja rahoitus

Hanke toteutetaan virkatyönä ja kukin organisaatio maksaa osallistujiensa matkakulut. Kouskulut maksetaan ympäristöministeriön talousarvioltililtä 35.01.01.01 (yhteiset menot).

Kansliapäällikkö

Juhani Damski

Ympäristöneuvos

Markus Tarasti

JAKELU Asetettavien ryhmien jäsenet ja varajäsenet

TIEDOKSI Ympäristöministeriön osastot ja yksiköt